

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON / KANTON SREDIŠNJA BOSNA

KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU

Broj: 51 0 P 176948 22 Gž 2

Novi Travnik, 31.08.2022. godine

Kantonalni sudu u Novom Travniku, u vijeću sastavljenom od sudija: Stana Imamović, kao predsjednica vijeća, Alma Islamović i Nijaz Krnjić, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja K. J., sin M., iz T., N. B.-P..., zastupan po punomoćniku Ajdinu Zlotrg, advokatu iz Travnika, protiv tužene M. J., rođ. M., kći I., iz T., ... radi supružanskog izdržavanja, odlučujući po žalbi tužitelja izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Travniku, broj 51 0 P 176948 21 P 2 od 25.02.2022. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 31.08.2022. godine, donio je slijedeću:

PRESUDU

Žalba tužitelja se uvažava i preinačava presuda Općinskog suda u Travniku, broj 51 0 P 176948 21 P 2 od 25.02.2022. godine i sudi:

Protivtužbeni zahtjev tužene kojim traži da se obaveže tužitelj da na ime izdržavanja tužene plaća iznos od 300,00 KM počev od 18.08.2020.godine pa ubuduće, dok za to postoje zakonski uslovi i to dospjele obroke odjednom, a u buduće svakog prvog do 10-og u mjesecu, se odbija u cijelosti kao neosnovan.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Obrazloženje

Presudom prvostepenog suda odlučeno je kako slijedi:

„Obavezuje se tužitelj da na ime izdržavanja tužene plaća iznos od 300,00 KM počev od 18.08.2020.godine pa ubuduće, dok za to postoje zakonski uslovi i to dospjele obroke odjednom a u buduće svakog prvog do 10-og u mjesecu.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.“

Protiv ove presude tužitelj zastupan po punomoćniku je blagovremeno izjavio žalbu kojom istu pobija u cijelosti iz svih razloga propisanih u članu 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku s prijedlogom drugostepenom sudu da žalbu uvaži i preinači prvostepenu presudu tako što će odbiti protivtužbeni zahtjev

tužene za supružansko izdržavanje i istu obavezati da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka u cijelosti, uvećane za troškove povodom izjavljenog pravnog lijeka ili istu ukine i vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Tužena u obrazloženom odgovoru na žalbu istu je osporila u cijelosti s prijedlogom drugostepenom sudu da žalbu odbije kao neosnovanu i potvrdi prvostepenu presudu.

Nakon što je ispitao prvostepenu presudu u granicama razloga navedenih u žalbi i po službenoj dužnosti shodno odredbi člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH”, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je zaključio slijedeće:

Iz predmetnog stanja spisa proizilazi da je tužitelj po punomoćniku dana 18.08.2020. godine podnio tužbu kod toga suda protiv tužene radi razvoda braka, a kojem zahtjevu je sud udovoljio i donio presudu 51 0 P 176948 20 P od 27.11.2020. godine, kojom je razveo brak parničnih stranaka (stav prvi izreke) s pozivom na odredbu člana 41. i 42. Porodičnog zakona F BiH, dok je u pogledu protivtužbenog zahtjeva tužene/protivtužiteljice radi supružanskog izdržavanja isti odbio kao neosnovan (stav drugi izreke) te odlučio da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Protiv citirane prvostepene presude tužena je izjavila žalbu koju je uvažio drugostepeni sud te svojim rješenjem broj 51 0 P 176948 21 GŽ od 21.04.2021. godine ukinuo presudu u stavu drugom izreke i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovni postupak i donošenje odluke za supružansko izdržavanje i izdržavanje punoljetnog djeteta ometenog u fizičkom i psihičkom razvoju.

Prvostepeni sud je nakon ocjene ranije izvedenih dokaza te ostalih pobrojanih dokaza u ponovljenom postupku koji su bili relevantni za odlučivanje po predmetnom protivtužbenom zahtjevu udovoljio istom s pozivom na odredbu člana 224. Porodičnog zakona F BiH, nalazeći da zahtjev tužene za supružansko izdržavanje u datim okolnostima slučaja nije protivan navedenoj odredbi i da isti ne predstavlja očitu nepravdu za tužitelja, a što je detaljno obrazloženo, dok je o troškovima postupka odlučio temeljem člana 280 citiranog zakona.

Međutim, ovaj sud nalazi da kod ocjene izvedenih dokaza se ne može prihvatiti kao potpuno pravilno izneseno činjenično utvrđenje prvostepenog suda pa time ni izneseni razlozi koji su rukovodili sud u donošenju pobijane odluke primjenom citiranih odredbi materijalnog prava.

Naime, ni za ovaj sud nije sporno da je zbog poremećenih supružanskih odnosa, nerazumijevanja i čestih svađa tužena napustila bračnu zajednicu i otišla sa punoljetnom kćerkom Valentinom u kuću svoga brata, gdje su uslovi za život skromni ali isto tako i da su zadovoljavajući (vidi socijalnu anamnezu JU centar

za socijalni rad Travnik, broj 05-544-272 od 17.12.2021. godine), pa sama činjenica da je tuženi ostao živjeti u kući koju su zajedno gradili i u kojoj su do tada živjeli svi zajedno, ne čini da je tužena dovedena u znatno nepovoljniju situaciju odnosno da je izložena dodatnim troškovima. Istina u tom pravcu tužena iznosi tvrdnju da je podstanar, međutim, tako nešto ničim nije potkrijepljeno pa čak niti je navedeno o kojem eventualno iznosu stanarine se radi, pa kako se pitanje imovinskih odnosa između razvedenih bračnih partnera rješava u posebnom postupku, pa time i mogućnosti rješavanja pitanja osiguranja sredstva iz te imovine podjelom ili eventualno prodajom, to po ocjeni ovog suda navedena činjenica ne opravdava da se tužitelj obaveže na supružansko izdržavanje.

Nadalje, i za ovaj sud, nije sporno da tužena ima određenih zdravstvenih problema obzirom da je već rješenjem Federalnog zavoda PIO/MIO Mostar, Kantonalna administrativna služba Travnik, broj ... od 01.06.2011.godine tuženoj kao osiguraniku priznaje svojstvo invalida II kategorije invalidnosti čiji je uzrok bolest, i pravo na raspoređivanje na druge odgovarajuće poslove koje ne iziskuju dizanje i nosanje tereta težeg od 10 kg, kao i to da takvo stanje ima tendenciju pogoršanja, a kako to uostalom i proizilazi iz priložene obimne medicinske dokumentacije, ali i da tuženi kao ratni vojni invalid isto tako ima određena oboljenja tj. da je narušenog zdravlja i uz to u statusu penzionera, a za što je sve također priložena relevantna dokumentacija. Međutim, kako tužena i ne tvrdi da je navedeno rješenje kojom joj je priznato svojstvo invalida II kategorije promijenjeno u skladu sa promjenama u njenom zdravstvenom stanju ili pak da je od poslodavca zahtijevala da u skladu sa navedenim promjenama joj se omogući obavljanje lakših poslova i sl., to se ne može prihvatiti da tužena nije u mogućnosti obavljati radne poslove i zadatke u okviru naprijed utvrđenog.

S tim u vezi, u žalbi se opravdano ukazuje da je tužena bila zaposlena u Domu za stare osobe „Otac Kristofer i ostvarivala prihode – platu u iznosu od 624,34 KM (dakle da nije ekonomski bila upućena na tužitelja), u pogledu kojih se ne može zaključiti da nisu bila dostatna za osnovne potrebe tužene, kao i to da je ista u toku ovog postupka, tj. na njen zahtjev i po sporazumu sa poslodavcem, nakon 21 godinu rada, radni odnos raskinula, a bez da je dokazala da je razlog prestanka eventualno što joj dotadašnji poslodavac nije omogućio obavljanje poslova po gore navedenom rješenju koje ne iziskuju dizanje i nosanje tereta težeg od 10 kg, pa time i da je bila prisiljena iz tog razloga raskinuti radni odnos. Stoga, činjenica da se ista sada nalazi na redovnoj evidenciji kao nezaposlena osoba od 23.11.2021. godine, do daljnjeg, a kod ovakvog stanja stvari, ne čini opravdanim zahtjev za supružansko izdržavanje. Osim toga, ovaj sud primjećuje da na temelju uvida u medicinsku dokumentaciju, gdje istina jesu navedene određene zdravstvene promjene, se nije mogao ni ovaj sud sa sigurnošću uvjeriti da ista nije sposobna za rad jer sud nema stručno znanje da takvo zdravstveno stanje tužene ocijeni iz aspekta njene sposobnosti za rad odnosno da se isto jedino moglo utvrditi na temelju nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke, a teret dokaza je na tužiteljici, zbog čega ovaj sud primjenom pravila o teretu dokazivanja predviđenih članom 123. i 126. Zakona o parničnom postupku

nalazi da su neosnovane tvrdnje tužene kako nije sposobna za rad zbog svog zdravstvenog stanja odnosno da nije u mogućnosti naći drugo zaposlenje.

Stoga, činjenica da je tužitelju priznato pravo na novčanu naknadu po osnovu priznatog svojstva ratnog vojnog invalida u mjesečnom iznosu od 61,00 KM, a kako to i proizilazi iz dostavljene informacije Službe za opću upravu i BIZ općine Travnik, broj 03-04-28-56-551721 od 30.11.2021. godine te mjesečna penzija koja se isplaćuje od strane HZMO, Područna Služba u Zagrebu, UR. broj 341-25-08/7-21-2 od 08.12.2021. godine u iznosu od 3.500,00 kn, dakle da isti ima sveukupna primanja od oko 1.000,00 KM, samo po sebi nije razlog zbog kojeg bi se tuženoj dosudilo zahtijevano izdržavanje, a ovo naročito što se navedenim postupanjem sama dovela u situaciju da je ostala bez redovnih novčanih primanja.

Nadalje, tačno je da sud prednjom odlukom nije odlučio o izdržavanju punoljetnog djeteta tj. kćerke V., a kako je to naloženo od strane ovog suda u ranijem rješenju, obzirom da je tada prema stanju spisa i navodima tužene kao žaliteljice, se radi o osobi koja je ometena u psihičkom i fizičkom razvoju i da po tom osnovu ostvaruje primanja od strane Centra za socijalni rad u visini od 355,93 KM i da kako se ista isključivo brine o njoj, tj. da po tom osnovu smatra da nije opravdano da troškove koje ima za istu padaju samo na njen teret, zbog čega je ovaj sud i intervenisao i naložio prvostepenom sudu da postupi po odredbi člana 216. stav 2. citiranog Zakona. No, kako je u ponovljenom postupku nesumnjivo utvrđeno da punoljetna kćerka V. J. ostvaruje prihode putem Centra za socijalni rad Travnik, kao osoba kojoj je utvrđena invalidnina II grupe u ukupnom iznosu od 375,83 KM, te da je trenutno zaposlena u firmi Ecos d.o.o gdje temeljem rada ostvaruje neto prihod u iznosu od 500,00 KM počev od 01.12.2021. godine (vidi informaciju preduzeća Ecos od 02.12.2021.godine) odnosno 600,00 KM koje podatke je nadležni Centar dobio od iste (vidi socijalnu anamnezu, broj gornji, od 17.12.2021. godine), dakle da ista ostvaruje određena primanja za koja se u datoj situaciji ne može zaključiti da nisu dostatna, pa kako tužena nije konkretizovala u čemu se sastoje eventualno troškovi koji bi je dodatno opteretili, to ovaj sud nalazi da u odnosu na razloge koje je naveo u svom ranijem rješenju, nema opravdanja da se istrajava na postupanju suda u smislu naprijed citirane odredbe, a ovo pogotovo što ni nadležni centar za socijalni rad koji se uključio u ponovljenom postupku, i sa saznanjima stečenim na terenu nije našao za opravdanim da se istakne zahtjev u tom pravcu, pa time ni da prednji propust suda na koji se ukazuje u žalbi nije od odlučnog značaja. U svakom slučaju, ukoliko se izmijene prilike na štetu takve osobe (npr. ukoliko se ne produži ugovorni odnos, iako se iz informacije preduzeća Ecos ne može zaključiti da ista radi na određeno vrijeme, a na čemu potencira tužena u odgovoru na žalbu ili pak eventualno pogorša zdravstveno stanje zbog kojeg u okviru svoje radne sposobnosti ne bi mogla raditi i sticati prihode), može takav zahtjev uputiti ne samo u odnosu na oca već i u odnosu na samu tuženu tj. u odnosu na oba roditelja.

Prema tome, a imajući u vidu materijalne dokaze, pa tako i medicinsku dokumentaciju parničnih stranaka, kao i ostale nesporne navode istih, ovaj sud, a suprotno stavu prvostepenog suda nalazi da nisu ispunjeni uslovi za supružansko izdržavanje pa kako tužena nije dokazala ni da je tokom braka ekonomski bila upućena na tužitelja, te da se u konačnici dovela u situaciju da ostane bez redovnih primanja koja je i nakon razvoda braka, pa dijelom i tokom trajanja ovog postupka ostvarivala, to obavezivati tužitelja da doprinosi za njeno izdržavanje bi bilo nepravilno, pa je je ovaj sud za razliku od prvostepenog suda iz izvedenih i posredno izvedenih dokaza utvrdio drugačije činjenično stanje, dakle suprotno stavu prvostepenog suda, zaključio da nisu ispunjeni uslovi za primjenu odredbe člana 224. Porodičnog Zakona F BiH (Službene novine F BiH“, broj 35/2005, 41/2005,31/2014 i 32/2019-odluka US).

Radi navedenog, ovaj sud je primjenom odredbe člana 229. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku preinačio prvostepenu presudu u stavu 1. izreke i donio odluku kojom se odbija protivtužbeni zahtjev tužene u cijelosti.

U pogledu odluke o troškovima postupka ovaj sud je odlučio kao u stavu drugom izreke ove odluke shodno ovlaštenju iz člana 397. stav 2. Zakona o parničnom postupku F BiH a u vezi sa članom 280. stav 1. Porodičnog zakona F BiH, obzirom da je predmetni spor proizašao iz statusnog spora u kojem se pored razvoda braka odlučivalo i o supružanskom izdržavanju, te našao da s obzirom na date okolnosti koje su dovele do ovog postupka i prirodu spora, i neovisno od toga što je tužitelj u konačnici uspio sa izjavljenom žalbom, a shodno uobičajenoj praksi u ovoj vrsti sporova i to na način da svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka. U donošenju ovakve odluke, ovaj sud je pored navedenog imao u vidu i da je u ponovljenom postupku tužena ostala bez redovnih prihoda, istina svojom voljom, no kako imovinske prilike na strani tužitelja nisu promijenjene, te kako u ponovljenom postupku nisu nastali dodatni troškovi, to po ocjeni suda ovako donesena odluka u pogledu cjelokupnih troškova postupka se ne bi mogla smatrati pretjeranim teretom za istog.

Predsjednica vijeća

Stana Imamović